Pedagogisch beleidsplan

Thuishuys Natuurlijk kinderopvang

Juli 2026

Inhoud

Voorwoord 3

Deel I Beschrijving praktische gegevens

Adres, contact, Voorwaarden,
Openstelling, Bereikbaarheid, Accommodatie 4

Plattegrond, Leeftijdsopbouw en omvang opvanggroep, extra dagen 5

Wenbeleid, Overdracht, Oudergesprekken, Mentor, Volgen ontwikkeling 6

Dagindeling 7

Huisregels, Ziekte, Kinderziektes, Vaccinaties 8

Voertaal, Bolderkar, Kinderwagen, Bakfiets,
Vervanging, vaste gezichten, overleg, achterwacht, Vrijwilligers, Stagiaire 9

Dagverloop-draaiboek, drie-uursregeling BKR, Jaarlijkse activiteiten 10

Buitenslapen, Beleidsplan Veiligheid en gezondheid, Inspectierapporten
Pedagogische Coaching,
11
Pedagogisch beleidsmedewerker, Pedagogische kwaliteitsborging 12

Deel II Visie en blik in de praktijk van alledag

Visie 13

Bieden van emotionele veiligheid 14
Wennen – vaste leidster, Duidelijk dagritme, kleine rituelen,
Jaarritme en feesten, Warme inrichting en zacht voor zintuigen,
Fysieke geborgenheid, Plezier beleven in samenzijn en samendoen,
Lerende houding en zelfreflectie leidster

Bevorderen van de persoonlijke competenties 16
'Kijk wat ik kan', Ontdekkingsruimte voor groot en klein,
Zelfredzaamheid, Creativiteit en fantasie, Zintuiglijke ontwikkeling en voeding,
Individuele benadering, Spreken en luisteren

Bevorderen van sociale competenties 18
Nabootsen, Luisteren, ruimte geven en nemen
Ruzie hebben en oplossen

Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden 19
Leefomgeving, Gewoonten en regels.
Stimuleren en positief bevestigen, Grenzen bij fysiek contact

Literatuuropgave en verantwoording 21

Voorwoord

Thuishuys Natuurlijk biedt zeer kleinschalige kinderopvang.
Met een warme huiselijke omgeving, continuïteit, individuele aandacht en een goede relatie tussen leidster en kind met de ouders wil ze bijdragen aan een veilige hechting en vertrouwen in de wereld. Hierdoor willen we een kind optimale ontwikkelingskansen bieden. Door het dagelijks buiten zijn willen we het kind zoveel mogelijk deelgenoot doen voelen van een natuurlijke omgeving. .

Misschien valt op dat hier het woord ‘leidster’ gebruikt wordt, waar bij andere kinderopvang de term ‘pedagogisch professional’ gebruikt wordt. In onze beleving schept het woord pedagogisch professional, of pp-er, meer afstand, vandaar onze voorkeur voor het wat ouderwetse woord: leidster.

Dit beleidsplan is in twee delen geschreven: Deel I is een meer praktisch gedeelte; Deel II beschrijft kort onze visie en de verbinding met de praktijk.
Naar aanleiding van benodigde wijzigingen en het volledig zelfstandig worden van Thuishuys zonder koepel-organisatie, verschijnt deze nieuwe versie.

Wij wensen je veel leesplezier.

Jeannette Uwland

Juli 2026

Deel I
Beschrijving praktische gegevens

Adres, contact

Thuishuys Natuurlijk
Heerlenersteenweg 1 b
6466KR Kerkrade
t: 06-5737 7822
info@thuishuysnatuurlijk.nl
www.thuishuysnatuurlijk.nl
K.v.K.: 14090705
LRK: 257 348 207

Voorwaarden Thuishuys Natuurlijk

De Algemene voorwaarden zijn te vinden op de website. Onder de kop: 'praktisch' staan de openingstijden, de tarieven en de jaarlijkse vakantiesluiting vermeld.

Openstelling

Thuishuys Natuurlijk is geopend op maandag tot en met vrijdag. De openingstijden zijn van 8 tot 18 uur, in overleg is tijdelijk opvang mogelijk vanaf 7.30 uur.

Bereikbaarheid

Omdat Thuishuys Natuurlijk bij een rotonde van doorgaande wegen ligt, is het gemakkelijk te bereiken. Er zijn direct parkeerplaatsen, ook voor het bedrijf om de hoek, bij de ingangspoort naar de tuin en Thuishuys zelf. Voor het geval deze vol zijn, zijn er parkeerplaatsen in een parallelstraatje in het verlengde van de Thuishuys-tuin: de Elbereveldstraat.

Accommodatie: tuin, hal, garderobe, huiskamers, leemstuc, keuken, toilet, buitenbedjes

Thuishuys Natuurlijk is gevestigd in een geheel gelijkvloers pand, grenzend aan de tuin. Via de tuinpoort die niet door kleine kinderen te openen is kom je op het terras in de tuin. Deze kan in één blik overzien worden en biedt speelgelegenheid op het terras, en op het gras daarachter, waar een veelgebruikt klimrek staat. Er is een keukenspeelplek voor de kinderen op het terras. Achterin de tuin is een zandbak met potten en pannen en tuinhuis, waar fietsjes, bolderkar, speelgoed en tuingereedschap opgeborgen worden. In een omheind stukje tuin verbouwen we klein fruit en de leiperenbomen geven ons peren.
Vanaf het terras kom je dan het pand binnen.
Na binnenkomst ben je in een kleine hal met aangrenzend sanitaire ruimtes: een portaaltje met wastafel, een toiletruimte, en een verschoonruimte en loop je door naar de eerste kamer.
De 'grote kamer' heeft openslaande deuren naar de aangrenzende tuin en een deur naar de garderobe. In de garderobe zijn voor ieder kind plankjes en haakjes waar de ouders alles wat nodig is voor de dag plaatsen. De huiskamer biedt ruimte aan een zitgedeelt , een speelhoek met poppen- en kookhoekje alsmede ander speelgoed dat de kinderen zelf kunnen pakken, en een eettafel met Stokke triptrapstoelen. Ook bevindt zich in de grote kamer een tweede verschoonplek. In de speeltijd kan de gehele ruimte door het spel van de kinderen in beslag worden genomen.

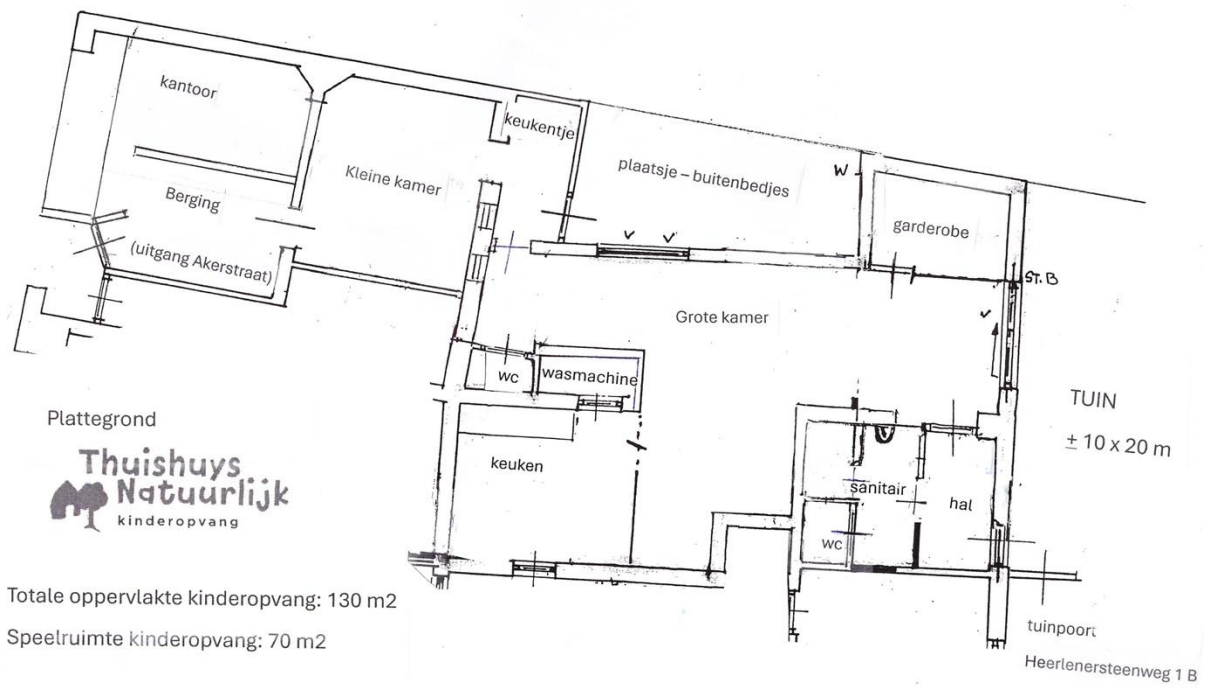

Links van de grote kamer bevindt zich de ruime keuken. Deze is niet toegankelijk voor de kinderen, uitsluitend individueel onder begeleiding van de leidster om een babyhapje te eten, of voor de groteren om helpen de was op te hangen, of om samen te kijken of het brood in de oven al klaar is.
Links achterin de huiskamer is een tweede toilet en doorgang naar de tweede speelruimte, de 'kleine kamer'. Deze kamer is meer ingericht voor het spel van de grotere kinderen, zodat de groep een deel van de dag gescheiden kan spelen in meer rust, en met meer geëigend speelgoed. Ook de eetmomenten kunnen hier met een deel van de kinderen plaatsvinden zodat er een gedeelte van de dag sprake kan zijn van twee kleine groepjes, ieder met een leidster.
De beide kamers zijn gescheiden door een dikke muur met ramen die bedekt is met leemstuc in de natuurlijke kleur. Voor leemstuc is gekozen vanwege de neutraliserende werking op het binnenklimaat: in de zomer koeler, in de winter warmer, hij is in tegenstelling tot gewone stuc gezond makend voor de luchtwegen en dempt geluid.
Via een deur in de kleine kamer zijn daarachter een berging en de kantoorruimte te bereiken, gelegen in feite aan de Akerstraat, maar gewoonlijk bereikbaar via de hiervoor beschreven ingang aan de Heerlenersteenweg.
In de doorgang tussen de grote en de kleine kamer is een keukenblokje, en staan de matrasjes voor de buitenbedjes. Deze bedjes staan op het plaatsje, te bereiken via de buitendeur die zich hier ook bevindt. Kindjes slapen hier in de frisse buitenlucht, wat een gezonde, diepe slaap bevordert, en horen de (vogel)geluidjes. In de winter slapen ze onder wol, en indien nodig met handschoenen aan, muts op.

Leeftijdsopbouw en omvang opvanggroep, extra dagen
De groep in Thuishuys heeft maximaal twaalf kindjes van 0 tot 4 jaar, dus een verticale groep, met dagelijks twee vaste leidsters en bij voorkeur een stagiaire.
Zoals hierboven vermeld kan de groep een gedeelte van de dag gesplitst worden, als dat het spel en de rust ten goede komt. Dit kan tijdens het vrije spel of geleide activiteiten, en ook tijdens eetmomenten. De groep wordt gesplitst in principe op vaste dagen en momenten van de week.
Als het groepje kinderen en het kind in kwestie goed gewend zijn, kan er indien er ruimte is in de groep, een extra dag afgenomen worden. Soms is het juist heel gezellig, omdat het met name de driejarigen meer spelmogelijkheden met elkaar kan bieden.

Wenbeleid
Het is voor het wennen van groot belang dat het kindje bij de ouders heeft geleerd om zelf in slaap te vallen, en uiteraard, dat het kindje dat nog de fles krijgt hieraan gewend is.
Als een kindje is aangemeld, worden in één of soms meerdere weken voor de ingangsdatum bezoekjes afgesproken voor ouder en kind samen. Zodra de overeenkomst is ingegaan -wat gezien de regelgeving noodzakelijk is- kan papa of mama bijvoorbeeld een boodschap doen, terwijl het kindje blijft spelen. Daarna kan het kindje wellicht een slaapje doen en wat eten en drinken. De opbouw is afhankelijk van de leeftijd, aard van het kindje en of het al opvang gewend is. Het wennen is onderdeel van een klein individueel afgestemd proces. Over het wennen wordt ook gesproken bij het eerste pedagogische doel: bieden van emotionele veiligheid.

Overdracht, Oudergesprekken, Mentor, Volgen ontwikkeling, Basisschool
Tussen vijf en zes uur, als de kinderen opgehaald worden, wordt de dag doorgesproken met de ouder. Het is bij de kinderen tot één jaar wenselijk dat aan te vullen met een schriftje, waarin we het verloop van de dag noteren.
Ieder kind heeft een mentor. Wie dit is wordt de ouders bij aanname meegedeeld. Deze leidster is gewoonlijk aanwezig bij één of meerdere wendagen, zij kent het kindje van tenminste één dag opvang in de week, en volgt de persoonlijke ontwikkeling. Zij is ook aanspreekpunt voor de ouders voor alles wat niet direct ‘daggebonden’ is.
Een aantal weken na de instroom volgt een instroomevaluatie om het welbevinden en de ontwikkeling van het kindje en de tevredenheid van de ouders te bespreken met de mentor. Hiervoor heeft de desbetreffende leidster het kind geobserveerd en de ontwikkeling beschreven aan de hand van een observatieformulier. Deze observatie en een oudergesprek aan de hand hiervan wordt jaarlijks herhaald. Als er vragen of problemen zijn kan om een tussentijds gesprek gevraagd worden, zowel door ouders als leidster. Als het kindje ons op de één of andere manier opvalt in de ontwikkeling, en dat baart ons zorgen, dan volgen we een signaleringstraject. Als eerste punt hierin is opgenomen dat we na de signalering met de ouders de waarneming bespreken. Vaak zal dit niet als verrassing komen omdat na de opvangdag ook het dagverloop en het gedrag van het kind worden besproken.
Voor de overgang naar de basisschool wordt door middel van observaties van en ervaringen met het kind een beeld van de ontwikkeling van dat moment geschetst en op schrift gesteld. Dit verslag is bestemd voor de school en eventueel buitenschoolse opvang. Omdat ouders de regie hebben over de gegevens van hun kind, worden de formulieren aan hen meegegeven voor het intakegesprek op school. Indien gewenst door de leidster wordt na toestemming van de ouders rechtstreeks contact met de school opgenomen, evenals wanneer dit rechtstreekse contact een wens van de ouders is.

Dagindeling Thuishuys Natuurlijk

Als de omstandigheden ertoe uitnodigen kan de volgorde van de dag anders zijn dan hier beschreven staat: als een kind bijv. te moe is voor een bepaalde activiteit of om te eten kan het zijn dat het kind eerst gaat slapen. De baby's worden in hun eigen ritme verzorgd en gevoed.

De indeling van de dag is in het algemeen als volgt:

Tussen 8 en 9 uur: verwelkomen van ouders en kinderen met een korte uitwisseling, waarna de ouders worden uitgezwaaid.

Tussen 8 á 9 en 9.30 uur: vrij spel, ondertussen gebeuren ambachtelijke werkjes zoals was vouwen, brooddeeg kneden, soms ramen wassen. Dit geheel wordt afgesloten met een kringspelletje en opruimen.

Van 9.45 tot 10.15 uur: Eerst worden de ochtendliedjes gezongen, Popeia wordt gewekt, er wordt gezongen over de tijd van het jaar. Dan volgt het tienuurtje met fruit van het seizoen en kruidenthee. Er wordt naar de wc gegaan en luiers worden verschoond.

Vanaf 10.15 uur: samen jasjes, mutsjes, overbroeken, schoenen, laarsjes of klompjes aantrekken en als iedereen klaar is: gewoonlijk: wandelen! Met de bolderkar of wagen indien nodig voor de kleintjes. Soms ook de tuin verzorgen, bijvoorbeeld de stoep vegen of vrij spelen met de bal, zandbak, emmer en schopje, vormpjes. In elk geval, binnen of buiten de tuin: klimmen, glijden, hangen, rollen, kruipen, stappen, lopen, klauteren, springen, vallen en weer opstaan!

Vanaf 11.30 uur: samen binnen komen, voetjes vegen, jasjes en mutsjes uitdoen en ophangen, schoenen of laarsjes uitdoen, pantoffels aan, handjes wassen met liedje, helpen bij het tafel dekken. De baby's krijgen de fles of een warme maaltijd en zo nodig worden luiers verschoond.

Rond 11.45 uur: De maaltijd begint met het zingen van een lied. Gezamenlijk genieten we in alle rust van de maaltijd. Zo lang het nodig is worden kinderen geholpen bij het eten en drinken. De maaltijd wordt afgesloten met een liedje en het uitblazen van de kaars. Slabbetjes gaan af, handjes en gezichtjes worden gepoetst en de tafel wordt weer afgeruimd. De groteren gaan nog op toilet en de kleinsten krijgen een schone luier.

Vanaf 12.15-12.30 uur: De kinderen worden individueel verzorgd; in een slaapzak gelegd met knuffeltje en eventueel een speentje. Zo nodig wordt een baby ingebakerd. Behalve de bedjes boven wordt ook het buitenbedje gebruikt. Elk kind wordt met een slaapliedje toegezongen.

Tussen 12.45 en ongeveer 15 uur is het rust in Thuishuys. Grote kinderen die geen slaapje meer nodig hebben spelen een rustig spel, helpen met de baby of de afwas of worden voorgelezen.

Rond 15 uur worden de kinderen uit hun bedje gehaald.

Zij worden verzorgd en krijgen een schone luier. Zij mogen proberen zichzelf of elkaar aan te kleden.

Vanaf 15.30 uur wordt er meestal soep, en soms een ander tussendoortje gegeten.

Daarna wordt gespeeld binnen of buiten of worden werkjes gedaan als vegen of afwassen.

Vanaf 16.30 uur ruimen we na een kringspelletje weer gezamenlijk op, en gaan aan tafel om Popeia weer naar bed te zingen. Daarna doen we spelletjes aan tafel, zingen we of lezen een verhaaltje.

Tussen 17 en 18 uur komen de ouders de kinderen weer halen, vertellen we hoe de dag was, nemen afscheid en zwaaien we elkaar uit: tot de volgende keer!

Huisregels

* Bij halen en brengen hangen de ouders handtassen even aan de hoge kapstok of houden die zelf om, om te voorkomen dat de inhoud (met evt. muntjes, make-up) in kinderhandjes valt.
* Ouders dienen mee te nemen en doen in het eigen bakje in de garderobe:
  -Voldoende verschoning, d.w.z. een extra set kleren, evt extra warme kleding
  -Luiers
  -Eventueel speentje, slaapknuffel. Ouders zien erop toe dat speentje wekelijks, en knuffel regelmatig thuis worden gereinigd.
  -Regenkleding en laarzen zodra het kindje goed kan lopen, of zonnehoedje, mutsen en wanten, naar weersomstandigheden
  -Indien van toepassing fles- of babyvoeding of voeding i.v.m. allergie of andere voedingskeuze
  Meegebrachte voeding wordt op de plank naast de keuken in het dienblad gezet. De leidster brengt het vervolgens naar keuken of koelkast. Aan het eind van de dag kunnen de voedingsbakjes weer van dezelfde plaats meegenomen worden door de ouder.
* Slofjes/pantoffeltjes worden meegenomen en gewoonlijk aangetrokken door de ouders bij binnenkomst, schoeisel dat aan was wordt op de schoenenplank gezet.
* **Merken van de kleertjes is verplicht**. Het vermindert kans op zoekraken en op tijdrovende zoekacties van de leidsters.
* Knuffels, speeltjes, sieraden van thuis mogen of thuisblijven, of in het bakje gelegd na bewondering, of weer meegenomen door de ouder (tenzij het voor het slaapje nodig is).
* Bij ziekte wordt een kindje geacht thuis te blijven in de eigen vertrouwde omgeving.
* Rondom het verstrekken van medicatie is een terughoudend beleid, nadere info bij de leidster.
* Voor korte mededelingen vanuit Thuishuys kunnen ouders met een Signal account deelnemen aan een ouderappgroep: dit wordt ten sterkste aangeraden.

Ziekte, kinderziektes, vaccinaties

Zoals boven genoemd wordt een ziek kindje geacht thuis te blijven in de meest vertrouwde omgeving. Een kind dat niet tot spel komt en naar de ouder vraagt doordat het niet fit of ziek is, hoort thuis. Als een kind merkbaar verhoging of koorts krijgt gedurende de dag, dan lichten we de ouders in en overleggen we of het kind blijft, of opgehaald wordt. Een kindje dat koorts heeft kunnen we niet zo goed in de gaten houden als thuis, bijvoorbeeld als het in bed te slapen wordt gelegd. Ook kindjes die, zonder dat de arts een diagnose heeft gesteld, paracetamol hebben gekregen kunnen we niet opvangen. Als de paracetamol is uitgewerkt zou de onderdrukte koorts kunnen stijgen, of kunnen de onderdrukte klachten zich alsnog aandienen, waar in de groep nu eenmaal minder aandacht voor kan zijn. ‘Thuis-thuis’ is in het algemeen beter voor het kind, hoe huiselijk Thuishuys ook wil zijn.

In Thuishuys Natuurlijk zijn meestal niet alle kinderen gevaccineerd volgens het Rijksvaccinatieprogramma. Omdat in Nederland ouders vrij zijn om hierin te beslissen, neemt een deel van hen het besluit om hun kindje deels, of (nog) niet in te laten enten. Alle kinderen zijn welkom bij ons. Wel is het van belang dat ouders beseffen dat bij bepaalde ziektes risico’s anders kunnen liggen, met name voor baby’s. Hier wordt in een kennismakingsgesprek, kraambezoekje of intake-gesprek aandacht aan besteed.

Voertaal
De Nederlandse taal wordt als algemene voertaal gebruikt met de kinderen, maar waar kind en leidster beide het Limburgs dialect spreken wordt dit gebruikt.
Om een kindje zich meer op zijn of haar gemak te laten voelen wordt ook soms (tijdelijk) de eerste taal van het kind gebruikt. Dit kan dus bijvoorbeeld Limburgs dialect, maar ook Engels of kunnen Arabische woorden zijn.

Bolderkar, kinderwagen
Afhankelijk van de leeftijd en motorische ontwikkeling van de kinderen en het doel van de wandeling gaan we wandelend met of zonder bolderkar of kinderwagen op stap. Op de paden die alleen voor voetgangers zijn, of op stoepen mogen de kinderen vaak zelfstandig lopen als ze goed gewend zijn. Bij oversteken of als we lekker gaan doorlopen, pakken de kinderen de kar of een hand vast, en zingen we: 'Zwaan kleef aan, zwaan kleef aan, we zullen met zijn allen naar de overkant toe gaan'. Zo lang we dat zingen, blijven de handjes veilig vast.

Vervanging van leidsters, vaste gezichtencriterium, achterwacht, overleg
Als er vervanging van leidsters nodig is vanwege ziekte of vakantie, dan valt een leidster van een andere dag in, die gewoonlijk ook bekend is bij en met de kinderen van Thuishuys. Zodoende is er in principe altijd minimaal één vaste beroepskracht van die dag aanwezig in de groep.
Aangezien onze opvang uitermate klein is, en er niet meer leidsters werken dan een klein aantal, voldoen we aan de vereisten die de emotionele veiligheid en de stabiliteit voor het kind waarborgen, zoals vastgelegd in de regelgeving, namelijk dat de jongste kinderen een klein aantal vaste gezichten dienen te zien tijdens hun opvangdagen.,
Als er dagen zijn met een zodanig aantal kinderen dat één leidster voldoende is, dan is er een andere leidster als achterwacht geroosterd en bereikbaar. Zij kan binnen vijftien minuten aanwezig zijn indien nodig, ofwel de houder is aanwezig in het aangrenzende kantoor.
Meestal maandelijks overleggen de leidsters in de avonduren over het dag- en jaarverloop en de ontwikkeling van de kinderen. Praktische en pedagogische (studie)onderwerpen komen aan de orde in het overleg, evenals signalen van bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen. Ook wordt er gesproken over hoe we aandacht besteden aan het jaarverloop en aan de achtergronden daarvan.

Vrijwilligster
Naast de leidsters kan er hulp zijn van een vaste vrijwilligster. Deze heeft begeleidende of ondersteunende taken, wordt begeleid en is niet alleen in de groep.
Iedereen die nieuw in huis komt, kijkt de eerste keer goed om zich heen, met een kop koffie of thee in de hand, om te zien en te voelen hoe er geleefd wordt in Thuishuys Natuurlijk. Wanneer de kinderen laten zien dat ze vertrouwd raken met de nieuwe persoon, gaat de nieuweling taken uitvoeren, ofwel ondersteunend, ofwel rechtstreeks met de kinderen.
De taken voor de vrijwilligster op de groep bestaan uit ondersteunende taken in de huishouding, uit ondersteunende verzorgende of begeleidende taken bij het individuele kind of uit samen met kinderen werkjes doen in huis of tuin, spelletjes, voorlezen.
De begeleiding wordt bepaald door de behoefte aan gesprek van houder en vrijwilliger zelf, en kan divers zijn. Minimaal één maal per jaar vindt er een zogenaamd afstemmingsgesprek plaats. In dit individuele gesprek komen het functioneren, het samenwerken en welbevinden van zowel vrijwilliger als houder aan de orde. Een verklaring omtrent gedrag van bovenstaande personen is vanzelfsprekend aanwezig.

Stagiaire
De werkzaamheden van de stagiaire zijn afhankelijk van de opleidingseisen, en kunnen bestaan uit ondersteunende taken in de huishouding, uit observerende taken, uit plannen en uitvoeren van groepsactiviteiten of uit verzorgende of begeleidende taken bij individuele kinderen of het groepje kinderen. De begeleiding van stagiaire: frequentie, duur en inhoud van gesprekken worden bepaald

door wat opleiding, en stagiaire en praktijkbegeleider of houder overeenkomen. Gesprekken zullen meestal wekelijks plaatsvinden.
Van de stagiaire is een verklaring omtrent gedrag aanwezig indien ze structureel aanwezig is.

Scholingsplan Student-medewerkster
Als er een student-medewerkster in Thuishuys werkzaam is, dan is zij de eerste tijd boventallig aanwezig naast de bevoegde leidsters. Afhankelijk van de verworven vaardigheden in samenhang met het genoten onderwijs op haar opleiding, zal ze langzamerhand meer taken op zich kunnen nemen. Hiervoor is een individueel ontwikkelplan opgesteld.
De student-medewerkster kan afhankelijk van het niveau van haar vaardigheden een bepaald percentage formatief worden ingezet bij de kinderen. Hierin zijn twee mogelijkheden:
Ofwel de student wordt een bepaald percentage van haar te werken uren formatief ingezet; daarnaast is ze boventallig,
ofwel zij begeleidt een bepaald percentage van de kinderen, als deel van de gehele groep. Deze vorm kan worden toegepast gedurende de gehele dag dat ze werkzaam is.
Deze vormen van formatieve inzet van de student kunnen naast elkaar bestaan: waarbij voor student-medewerkster en collega's duidelijk is voor welke vorm is gekozen op welke dag.
In het ontwikkelplan van de student wordt vastgelegd welke vaardigheden verworven zijn, welk groeiend percentage formatieve inzet hierdoor mogelijk is vanaf welke datum, en welke vorm dan kan worden toegepast.

Dagverloop - draaiboek
Voor iedereen die nieuw is in Thuishuys ligt een dagverloop-draaiboek klaar waarin specifieke aandachtspunten en werkzaamheden van de dagopvang staan beschreven. Er is een mapje met bijzonderheden voor de verzorging van en omgang met de individuele kinderen, en een map met werkinstructies en protocollen.

Drie-uursregeling BKR
Dit gaat over de zogenaamde beroepskracht-kind ratio. Gezien de leeftijd en aantal kindjes zullen er in het algemeen twee leidsters in huis zijn, dit is meestal een vereiste gezien het aantal aanwezige kinderen. Maar soms mag er volgens de regels één bevoegde leidster worden ingezet. Er mag per dag maximaal drie uur afgeweken worden van de regel dat er twee aanwezig zijn gezien het kindertal, indien dit gecommuniceerd is met de ouders. Er moet dan voor mogelijke noodgevallen wel naast de leidster een ander volwassen persoon in huis zijn, die een Verklaring omtrent Gedrag heeft en ingeschreven is in het Personenregister Kinderopvang. Dit kan een stagiaire of vrijwilligster zijn of de houder die op kantoor is.
De gangbare werktijd van de leidsters is van 8-18 uur; dit is gelijk aan de openingstijden zodat ouders 's ochtends en 's avonds dezelfde leidsters ontmoeten, en de kinderen de hele dag door dezelfde leidsters begeleid worden. Er zijn ook enkele dagen dat er één leidster van 8-18 uur is, en twee anderen elkaar afwisselen; zij werken dan een halve dag naast degene die er de hele dag is.
Tussendoor trekken de leidsters zich gewoonlijk terug in huis of tuin voor een rustig moment, in overleg met de collega, tussen 13:30 en 14:30 uur, wanneer veel kinderen slapen. Zij zijn dan gewoon inzetbaar indien nodig.
In uitzonderlijke situaties wordt afgeweken van de BKR als bijvoorbeeld de leidster die een zieke collega vervangt, dit niet de hele middag kan doen, maar wel vanaf bijvoorbeeld 15 uur, of tot 17:30 uur. Ook maakt het drie-uursregeling het mogelijk dat één leidster met een kindje in de wagen een ommetje maakt in het begin van de middag, wat in bijzondere situaties veel rust kan geven aan iedereen.
Een pedagogische afweging is dat het vertrouwder is voor de kinderen dat er één leidster met bijvoorbeeld de vrijwilligster is, dan dat er een onbekende vervangster aanwezig zou zijn. De andere afweging is dat de kinderen in de hieronder aangegeven periodes de afwezigheid van één vertrouwde leidster niet opmerken omdat ze of slapen, of al naar huis zijn.

Onder genoemde voorwaarden zal in Thuishuys Natuurlijk, als de pedagogische situatie dit toelaat, afgeweken kunnen worden van de BKR:
in de middagen tussen 13 en 15.15 uur en
vanaf 17.15 tot 18.00 uur.
Op deze tijdstippen kan het zijn dat je één bevoegde leidster aantreft, terwijl het aantal kindjes in huis groter is dan gebruikelijk bij één leidster.

Jaarlijkse activiteiten en feesten
In het voor- of najaar heeft Thuishuys Natuurlijk een thema-avond voor ouders.
Door het jaar heen zijn er de feesten, waarvan sommige met de ouders gevierd of voorbereid worden: Palmpasen, Zomerfeest (Sint Jan), Michaëls-oogstfeest, Sint Maarten. Aan het Paasfeest, Pinksteren, de Adventstijd, Kerstmis en Carnaval wordt tijdens de gewone opvangdagen aandacht besteed, meestal met daarmee verbonden liedjes/spelletjes, soms wat uitgebreider.
Een aantal keren per jaar laten we per mail een Nieuwsbericht uitgaan, als er geen ouderavond op komst is, en we het toch nodig of prettig vinden om de ouders te informeren.

Buiten Slapen
Door in de frisse buitenlucht te slapen bouwen kinderen meer weerstand op.
Fluitende vogeltjes, ritselende bladeren, vitamine D (licht), in principe in zomer en winter.
In Scandinavische landen weten ze het al heel lang: Buiten slapen is gezond! Ook in het noorden van Nederland sliepen kinderen in het begin van de vorige eeuw vaak buiten. Op aanraden van een arts in Groningen werden kinderen die in een bedompte woning opgroeiden buiten te slapen gelegd, in bedjes die hij ontwierp. Het bedrijf dat in deze tijd de zogenaamde Lutje Potje slaaphuisjes verhuurt bouwt hierop voort. Lutje Potje betekent: klein kindje. Het gaat om gecertificeerde buitenbedjes. Kinderen die buiten slapen maken door het licht meer vitamine D aan. Ook komen verkoudheden minder voor bij kinderen die buiten slapen. Dit omdat de luchtkwaliteit buiten vaak beter is dan binnen. Veel kinderen slapen buiten rustiger, dieper en langer. Ook de 'moeilijke' slapers! Buiten slapen zorgt in die gevallen voor beter uitgeruste kinderen.
Dit zijn goede redenen voor Thuishuys Natuurlijk om vrijstaande buitenbedjes te gebruiken. Ze staan op het plaatsje, wat rechtstreeks te zien is vanuit de grote kamer.
Voorwaarde voor gebruik van de buitenbedjes is dat ouders het protocol Buiten slapen goedgekeurd en ondertekend hebben. In dit protocol worden de richtlijnen beschreven hoe de bedjes gebruikt dienen te worden door de leidsters. In het Beleidsplan Veiligheid en Gezondheid wordt beschreven hoe de kindjes in Thuishuys slapen als de weersomstandigheden buiten niet gunstig zijn.

Beleidsplan Veiligheid en gezondheid, calamiteitenplan cq vluchtplan
Als er veranderingen zijn in het pand wordt het Beleidsplan met betrekking tot de veiligheid en gezondheid geactualiseerd. Hierbij worden grote en kleine risico's ingeschat. Afgewogen wordt welke risico's vermeden dienen te worden en met welke kleine risico's we de kinderen leren omgaan. Ook het calamiteitenplan kan hierin opgenomen worden. Een vluchtplan bevindt zich bij alle (nood)uitgangen van ons pand.

Inspectierapporten
Via het luikje 'documenten' op de site van Thuishuys Natuurlijk zijn de inspectierapporten van Thuishuys Natuurlijk in te zien.

Pedagogische coaching
De leidsters bij Thuishuys Natuurlijk ontvangen pedagogische coaching bijvoorbeeld van Tessa Dirksen, antroposofisch pedagogisch coach, die daartoe bevoegd is. Deze coaching vindt plaats nadat de coach heeft meegelopen in de groep, op vraag van een leidster, of door middel van een team-coaching op een moment dat er geen opvang plaatsvindt.
De coaching kan ook door een andere pedagogisch coach worden verzorgd, al naar gelang de vraag van het team of de houder. Doel van de coaching is het ondersteunen en de kwaliteit verhogen van het pedagogisch handelen van de leidsters.
Het aantal wettelijk voorgeschreven uren is tien per fte per jaar. Het aantal uren coaching is afgestemd op het aantal fte dat in Thuishuys gewerkt wordt.

Gewoonlijk is het aantal uren dat gezamenlijk ingevuld wordt door de leidsters honderd, dit is 2,7 fte. De medewerksters in Thuishuys zullen daarom tezamen minimaal 27 uur coaching per jaar ontvangen.
De coachings-uren zullen nader worden ingevuld op een aantal data in de loop van het jaar. Naar aanleiding van de leervragen en de observaties wordt in overleg de invulling van de coaching bepaald. Hierin kan ook intervisie een plek hebben. Indien Thuishuys een dag(deel) sluit vanwege coaching, dan horen ouders dit minimaal een maand van te voren.

Pedagogisch beleidsmedewerker
Iedere kinderopvangorganisatie heeft een Pedagogisch beleidsmedewerker. Bij Thuishuys heeft de houder, Jeannette Uwland, deze taak. Minimaal vijftig uur per jaar wordt besteed aan het actualiseren of verder vormgeven van het pedagogisch beleid, en aan het implementeren hiervan op de werkvloer. Dit houdt in ook in het vormgeven van het teamoverleg. Hierbij kun je denken aan het voedingsbeleid dat kan wijzigen op bepaalde punten, of het beleid omtrent het in gebruik nemen van nieuwe speel- of slaapruimte.
Wat betreft het concrete beleid zoals dat tot uiting dient te komen in de opvanggroep, observeert de pedagogisch beleidsmedewerker de gang van zaken in huis , en evalueert dit met de overige (ze is er zelf ook één) pedagogisch professionals, of leidsters, zoals wij ze bij voorkeur noemen.

Pedagogische kwaliteitsborging
We zijn pedagogisch bevoegd en volgen ieder jaar nascholing en intervisie. Intervisie kan plaatsvinden tijdens teamoverleg, of tijdens teamcoaching.
Bereidheid tot scholing en tot zelfreflectie van de leidsters is bij ons een voorwaarde om met de kinderen te mogen werken. Zie ook bij: bieden van emotionele veiligheid in Deel II van dit beleidsplan.

Deel II

Visie en blik in de praktijk van alledag

Visie

De leidsters van Thuishuys Natuurlijk treden de kinderen op respectvolle wijze tegemoet, waarbij ze een gelijkwaardige mens tot mens relatie kunnen ervaren. Het is ons inziens van groot belang dat kinderen in hun eigenheid worden gezien en dat de ontwikkeling van die eigenheid wordt ondersteund. We laten ons hierbij inspireren door het antroposofische mens- en wereldbeeld van de Oostenrijkse filosoof Rudolf Steiner. Hij benadrukt het belang van de ontwikkeling van de eigen individualiteit in de kindertijd binnen een sociale omgeving. Deze eigenheid vormt als het ware de basis van de hele menselijke biografie.
Ook andere pedagogen die de autonome ontwikkeling of uitdrukkingskracht van het kind benadrukken inspireren ons, zoals Emmy Pikler, Janusz Korczack en de visie van Reggio Emilia.
Voorts worden we in onze eigen voorkeur voor veel buiten zijn, en om de kinderen in het groen belevings- en ontwikkelingsmogelijkheden te bieden, gestimuleerd door de onderzoeken van Richard Louv. Hij heeft deze bijeengebracht in het boek: *Het laatste kind in het bos.*
Het boek *Jagen, verzamelen, opvoeden* door Michaeleen Doucleff bevestigt ons in ons streven om met de kinderen de voorkomende werkzaamheden in huis en tuin zoveel mogelijk gezamenlijk op te pakken, zodat ze zich ingebed voelen in een groter geheel en ze hun vaardigheden vanzelfsprekend ontwikkelen. Ook het boekje vanuit antroposofische hoek: *Een kind wil de was doen* van Quirine Vervloet beschrijft deze benadering.
In onze voorkeur om jonge kinderen de reëel tastbare wereld in huis en hof aan te bieden en niet te confronteren met virtuele voorstellingen, worden we onder meer bevestigd door de onderzoeken van Manfred Spitzer, zie literatuurlijst.

Uitgaand van onze pedagogische visie geven we invulling aan de volgende vier wettelijk vereiste taken.

Bieden van emotionele veiligheid

Wij bieden kinderen emotionele veiligheid in een veilige, huiselijke omgeving, waar kinderen zich geborgen voelen en zich onvoorwaardelijk geaccepteerd weten door een zeer bekend vertrouwenspersoon.

Wennen – vaste leidster
In Thuishuys Natuurlijk wordt bij het starten van de opvang het wenproces in overleg met ouders afgestemd op het kindje en de ouders, en is afhankelijk van meerdere factoren zoals de ontwikkelingsfase van het kindje, en het karakter. Gewoonlijk vindt in de loop van een paar weken door een aantal bezoekjes de gewenning plaats. Zodra de opvangovereenkomst is ingegaan, kan de ouder het kindje alleen bij de leidsters laten in Thuishuys. Omdat in Thuishuys Natuurlijk iedere dag twee vaste leidsters aanwezig zijn, van wie één de mentor is van het kindje, wordt de hechting bevorderd. Als het kindje bij ons heeft gegeten en een slaapje heeft gedaan, dan is het vaak klaar om een groot gedeelte van de dag te worden opgevangen.
De gewoonte van uitzwaaien en eventueel zingen van ‘dag mama, dag papa, heb een fijne dag’, doet veel kindjes goed, vooral als ze uit de nabootsing mogen waarnemen dat het een vrolijke gebeurtenis is.
Het is belangrijk om op ooghoogte te communiceren met de kinderen, om een gelijkwaardige ontmoeting aan te gaan, al is heel duidelijk dat de leidster het gezag heeft in de groep. Een wat teruggetrokken kindje kan zich echt gezien gaan voelen hierdoor, maar het kan ook zijn dat zo’n ontmoetingsmoment nog te direct is voor het kind. In zo’n geval zal de leidster het kindje meer ‘en passent’ aanspreken.

Duidelijk dagritme, kleine rituelen
Het is van belang dat kinderen in deze eerste zeven jaren van hun leven ervaren dat het leven goed is. Eén van de voorwaarden hiervoor is een dagritme waarin een duidelijke structuur is aangebracht. Het terugkeren van dagelijkse dingen vormt een houvast voor de kinderen; ze merken dat de dag verloopt zoals ze dit gewend zijn, waardoor ze kunnen ontspannen en hun krachten kunnen aanwenden voor hun eigen ontwikkeling. Dit zorgt voor een basaal gevoel van veiligheid. Vanuit deze visie markeren leidsters van Thuishuys Natuurlijk de vaste momenten van de dag, zoals eet– en slaaptijden, met terugkerende zangspelletjes en spreuken. Keer op keer blijkt dat samen aan tafel gaan voor liedjes en een maaltijd heel fijn is voor de (wennende) kindjes. De meesten doen al snel de gebaren bij de liedjes en spelletjes mee.
De structuur van de dag kenmerkt zich door momenten van activiteit afgewisseld met momenten van rust. Genoeg slaap is onontbeerlijk om alle opgedane indrukken te verwerken en zo uit te rusten dat er weer wat nieuws geleerd kan worden. Dit ritmische voltrekken van de dag is voorwaarde voor een gezonde ontwikkeling.

Jaarritme en feesten
Rituelen door het jaar heen nemen ook een belangrijke plaats in. De leidsters geven de kinderen besef van het jaarritme mee door het verzorgen van een seizoens-kijktafel en het samen beleven en vieren van de seizoenen en de bijbehorende jaarfeesten. Dit worden zo herkenbare periodes met eigen rituelen.
Jaarfeesten zoals Pasen, Pinksteren, Zomer-Sint Jansfeest, het Michaëls-Appeloogstfeest, Sint Maarten, Advent, Sinterklaas en Kerstmis, Carnaval brengen ritme in het jaar en zijn leidraad voor activiteiten met de kinderen. Door het meebeleven van het ritme van de jaarfeesten krijgt het jaar contour; het is niet slechts het voortschrijden van de tijd maar een beweging die het jaar zin en inhoud geeft. Ieder jaarfeest en de tijd eromheen heeft zijn eigen karakter en vaak is de

voorbereiding van een jaarfeest nog belangrijker dan het feest zelf. Een aantal van de genoemde feesten vieren we met de ouders erbij. Dit geeft een extra dimensie voor de kinderen.

Warme inrichting en zacht voor zintuigen
Het gevoel van veiligheid wordt ook bevorderd door een bewust eenvoudige inrichting met rustige warme kleuren en natuurlijke materialen: de kinderen spelen met houten speelgoed en katoenen of zijden doeken, wollen dekentjes, zachte poppen, die aangenaam zijn om te zien en aan te raken. Muziek die in Thuishuys Natuurlijk klinkt maken we zelf met onze stemmen of met instrumenten. Doel is om de kinderen, die zozeer open staan voor alle mogelijke indrukken, niet te overprikkelen of te laten schrikken. Meer hierover bij de tweede wettelijke taak.

Fysieke geborgenheid
Belangrijke momenten van warmte en contact zijn de tijden waarop een kind verzorgd wordt: bij het verschonen van de luier, naar bed brengen, aankleden. Door het samenzijn tot fijne momenten te maken door soms een grapje of kietelspelletje beleeft men plezier aan de dag. Het gevoel van veilige geborgenheid wordt verzorgd door de aai over de bol, of het aanbieden van hand of schoot door de leidster aan het kindje. Voor veel kindjes is een boekje lezen bij de leidster op schoot het allergezelligst! Soms ontstaat door de kleine omvang van de opvang een soort gezonde jaloezie als er een nieuwkomertje is; net als in een gezin. Aan de leidster de kunst om dan om te gaan met het feit dat soms iederéén weer even moet wennen!

Plezier beleven in het samenzijn en samendoen
Samen verzorgen leidsters en kinderen zoveel mogelijk het huis en de tuin en maken ze het mooi en gezellig. Kinderen worden in hun eigenheid geaccepteerd en krijgen ruimte om zelf op ontdekkingsreis te gaan. Behulpzaam zijn en rekening houden met elkaar is belangrijk bij ons in huis. De leidsters proberen het goede voorbeeld te geven en waar nodig de kinderen hiermee te helpen. Om kinderen vertrouwd te maken met het leven en de dingen die daarbij horen, worden ze uitgenodigd mee te helpen met de activiteiten als broodbakken, afwassen, kleertjes wassen, was vouwen en de vloer vegen. Vaste werkjes en activiteiten verzorgen de stroom van de dag, deze flow zorgt dat een mens goed gedijt. De kinderen kunnen net als thuis alles nabootsen, om zich zo het leven eigen te maken.

Lerende houding en zelfreflectie leidster
Belangrijke voorwaarde voor het creëren van emotionele veiligheid voor de kinderen is ons inziens bovendien de bereidheid van de leidsters tot scholing en zelfreflectie. Voor ons is dit een essentieel onderdeel van professionaliteit.
Het steunt kinderen in hun emotionele veiligheid als ze voelen dat de volwassenen die hen begeleiden zicht hebben op hun eigen schaduwkanten, dat ze ook bereid zijn deze te erkennen en aan het werk willen om er verbetering aan te brengen. Met collega's wordt met regelmaat het eigen gedrag onder de loep genomen.
Ook de verplichte coaching op de werkvloer van iedere leidster kan een belangrijke bijdrage leveren aan de zelfreflectie, het bewustzijn van handelen, van de leidster.

Bevorderen van de persoonlijke competenties

Wij bieden de kinderen de ruimte die zij als persoon nodig hebben voor hun groei op alle gebied, en voor het ontwikkelen van een gezond levensgevoel. Het accent ligt hierbij op de vrije bewegingsontwikkeling in samenhang met de ontwikkeling van de tastzin, de levenszin, de bewegingszin en de evenwichtszin, zoals het antroposofisch mensbeeld dit schetst. De dagelijkse activiteiten in Thuishuys Natuurlijk stimuleren deze groei op natuurlijke wijze.

'Kijk wat ik kan'
Het fysieke lichaam vormt de basis voor het tot bloei komen van de eigen individualiteit, waarmee een kind later zijn of haar unieke bijdrage aan de wereld kan leveren. De leidsters van Thuishuys Natuurlijk scheppen uitnodigende voorwaarden voor deze fysieke ontwikkeling.
Het eigen lichaam leren 'bewonen' wordt met name gestimuleerd door het buitenspel en de wandelingen. Door het lopen, klimmen, rennen, springen, vliegen, vallen, opstaan en weer doorgaan, ervaren kinderen door de aanraking met de aarde in feite hun eigen lichaam. De aarde biedt veel mogelijkheden zoals zand, modder, gras, stenen, bladeren, boomstam, klimrek. Ook voegen wind en water onschatbare elementen toe. De heerlijkheid als het regent en alle kinderen laarsjes en regenpakken aan mogen om te springen in de plassen!
Voor de jonge ontdekkers bij de driejarigen is het heel spannend om zelf paadjes te maken in een klein bosje, over en onder takken door… De leidster wacht en ziet hen vanaf het pad.
Ook binnen worden vaak motorische uitdagingen aangegaan: de kinderen bouwen zelf graag glijbaantjes en bruggetjes met schommelboot, lage bankjes en een plank.

Ontdekkingsruimte voor groot en klein
In de inrichting is rekening gehouden met verschillende ontwikkelingsfases: als de baby veilig in de box of in de afgeschermde ruimte voor de kleinsten ligt, kunnen de groteren wat meer uit de voeten in hun dynamische spel op de loopfiets of met de trein of blokken. Ook kunnen voor peuters 'spannende hoekjes' gecreëerd worden door een doek over een hoge of lage tafel of speelrek. Vaak ook vinden grote peuters het heerlijk, om eventueel met een doek erover als 'tent', fijn hun eigen spel in de box te spelen. Verderop is in dit stukje meer te lezen over motorische uitdagingen.

Zelfredzaamheid
Het feit dat de kapstokhaakjes op kinderhoogte hangen, dat de wc-bril verkleind kan worden, geeft de kinderen de mogelijkheid om zelf te leren hun jasje te halen of om naar de wc te gaan en zodoende hun zelfredzaamheid te vergroten en autonomie te ervaren. Sommige kindjes worden daarin gestimuleerd, anderen gaan helemaal zelf zich proberen aan te kleden en dergelijke.
In het algemeen gaan we van het volgende uit: 'van proberen kun je leren'. Dus fouten maken kan eigenlijk niet, je mag het gewoon opnieuw proberen. Lukt het vandaag nog niet, dan misschien morgen wel!

Creativiteit en fantasie
Vrijwel al het speelgoed bevindt zich op kinderhoogte, zodat de kinderen zelf kunnen gaan spelen en speelgoed uitkiezen. Veel speelgoed geeft ruimte aan de eigen fantasievolle invulling van het kind; is open-einde-speelgoed. De gezichtsuitdrukking van de poppen is neutraal gehouden, de vierkante en de natuurlijk gevormde blokken kunnen op allerlei manieren gebruikt worden, evenals de doeken die in kleuren en maten te vinden zijn.
Er is veel ruimte in de dag om zelf vrij te spelen. De leidster geeft alleen in individuele gevallen aanwijzingen waar of hoe gespeeld gaat worden, alleen op momenten dat het nodig is, zie het stukje hieronder. Hierdoor geven de kinderen in volkomen creatieve vrijheid vorm aan hun

ontwikkelbehoefte en aan hun fantasie. Kinderen die in spel nog niet hun draai vinden, worden door de leidster geholpen hierbij. Vaak vindt zo'n kindje snel het eigen spel, of door nabootsing van anderen, of door samenspel met grotere kindjes.
Met de kinderen die daar aan toe zijn, kan geknutseld worden met materiaal uit de natuur dat aansluit bij het seizoen. Ook kan er worden geschilderd of getekend, waarbij 'het doen' en niet 'het resultaat' centraal staat. Er wordt met respect omgegaan met de creaties van de kinderen.

Zintuiglijke ontwikkeling en voeding
Kleine kinderen leven met volle overgave in de hen omringende wereld. Zij gaan nog helemaal op in hun zintuiglijke indrukken. Een heel klein kindje is bijna één en al zintuig en staat open voor de wereld en alles wat zich daar afspeelt. De leidsters zijn zich bewust van deze openheid en van het feit dat kleine kinderen nog geen bescherming hebben tegen allerlei prikkels. Daarom wordt er bijzondere aandacht besteed aan de omgeving waarin het kleine kind verblijft. Inrichting en speelgoed worden zorgvuldig gekozen; natuurlijke materialen, kleuren en geluiden zijn van groot belang. Voor bekleding en beddengoed wordt vaak gekozen voor katoen, zijde en wol. Ook de poppen zijn van wol en katoen. Het speelgoed is voornamelijk van hout.
De kleuren die gebruikt worden zijn zacht en rustig van tint. Van schreeuwende kleuren kunnen kinderen overprikkeld en dus onrustig raken.
Op het gebied van voeding kiest Thuishuys Natuurlijk voor kwaliteit. Er wordt uitsluitend gebruik gemaakt van biologische of biodynamische producten waar geen kunstmatige stoffen aan zijn toegevoegd. Als zoetmaker wordt wel eens 'oersuiker' gebruikt, we geven de voorkeur aan honing, of siropen als zoetmiddel en gebruiken nooit geraffineerde suiker.

Individuele benadering
Kinderen geven zelf het tempo van hun ontwikkeling aan. Leidsters proberen hier op in te spelen door goed waar te nemen wat de kinderen aan materiaal of hulp nodig hebben en dit aan te bieden. Om tot inzicht te komen wat een kind nodig heeft om zijn ontwikkeling stromend te houden, is 'objectieve waarneming' een belangrijk element. Het onderscheid tussen de behoefte aan veiligheid (van bijvoorbeeld een terugkerend spel) om van hieruit zelfvertrouwen op te bouwen voor een nieuw te nemen stap, versus het gevangen zitten in bepaalde spelpatronen, is soms moeilijk te maken. Toch is het van groot belang dergelijke verschillen te herkennen omdat het om een totaal ander aanbod vraagt van spel of activiteit. Daar waar hardnekkige eenzijdigheden ontstaan en leidsters ervaren dat een kind vast zit in een bepaalde patroon zullen ze in overleg met de ouders proberen het kind te helpen weer een goede balans te vinden.

Spreken en luisteren
Doordat er met plezier gesproken en gezongen wordt met de kinderen en verhaaltjes of herhaalsprookjes gelezen of verteld worden wordt de taalontwikkeling gestimuleerd. De gesprekken ontstaan door met elkaar te spreken over bijvoorbeeld de wandeling die geweest is of gebeurtenisjes thuis. Dagelijks zijn er de terugkerende liedjes en spreuken en gaandeweg de seizoenen passeren steeds op gezette tijden nieuwe liedjes en spelletjes, waar de jongsten vooral dromend aan deelnemen. De enthousiaste deelname met eigen variaties van de oudere kindjes bevestigt hun betrokkenheid en taalvaardigheid.

Bevorderen van de sociale competenties

Wij scheppen een sociale ruimte waar kinderen mogen ervaren deel te zijn van een levendige groep gedurende de hele dag. Met liefde, aandacht en goede gewoontes willen we alle impulsen en pogingen begeleiden, om te groeien van een klein kindje dat zich in het centrum van zijn universum bevindt, naar een pril sociaal wordend mensenkind.

Nabootsen
Bij het bevorderen van de sociale vaardigheden is de voorbeeldfunctie van de volwassenen die om het kind heen zijn van heel groot belang. Het leren van nieuwe vaardigheden in de fase van nul tot vier (zeven) jaar kenmerkt zich voornamelijk door nabootsing. Kinderen leren de wereld kennen door datgene wat ze ontmoeten zelf na te doen; dat maakt het belang van het bewustzijn over het eigen handelen en spreken voor een leidster groot.
De kinderen nemen goed waar hoe de leidster spreekt, of omgaat met een kindje dat zich bijvoorbeeld pijn heeft gedaan en bootsen dit al snel na. Kinderen kunnen elkaar vaak goed troosten!

Luisteren, ruimte geven en nemen
De kleinschaligheid maakt dat de kinderen niet alleen met de leidsters, maar ook onderling een echte relatie op kunnen bouwen. Net als in een gezin zijn ze als het ware tot elkaar veroordeeld en leren ze met de ander rekening te houden en op een verantwoorde manier ruimte voor zich zelf te in te nemen. Ook het feit dat de groep verticaal is samengesteld (kinderen van verschillende leeftijden bij elkaar) doet een beroep op het vermogen van de kinderen om rekening te houden met elkaars behoeften en mogelijkheden, en te accepteren dat hierdoor ook grenzen ontstaan. Daarnaast kunnen de jongere kinderen van de oudere kinderen leren, worden ze door hen geholpen en is het voor de oudere kinderen soms een verademing even in de wereld van het heel kleine kind te mogen verblijven.
Dat iedereen verschillend is, spreekt voor zich, en ook dat deze verschillen erbij horen.
Veel problemen met verschillen komen aan de orde in verhalen en baker- of herhaalsprookjes. De sprookjes spreken het onbewuste aan; de driejarigen kunnen er zeer geboeid naar luisteren!

Ruzie hebben en oplossen
Ook problemen hebben hoort erbij, en ook hier geldt: ‘van proberen kun je ’t leren’. Het is duidelijk dat de leidster een beschermende en een begrenzende rol heeft waar een kind een ander kind pijn doet.
Vertel eens om de beurt wat er gebeurd is, als dit al lukt qua taalontwikkeling.
‘Wat jij in je handjes hebt, daarmee mag je spelen’, klinkt ook vaak bij ons. Maar je mag ook vragen of jij daarna mag, ‘zullen we ’t samen vragen?’, kan de leidster zeggen. ‘Och wat fijn, dat hij nu met die bal mag van jou!’, ‘Wat goed, je hebt haar blij gemaakt’, als positieve bekrachtigingen.
Een welgemeend sorry leren zeggen of een knuffel geven om het goed te maken kan ook een sociaal leermoment zijn, evenals het respecteren als een kind daarvoor nog niet helemaal klaar is, ‘misschien straks wel’. Grotere kindjes kunnen soms al veel zelf oplossen zonder begeleiding en de jongsten zijn vaak goed af te leiden bij een klein conflict.

Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden

Wij willen in Thuishuys Natuurlijk een inspirerende omgeving bieden, waar algemeen aanvaarde normen en waarden eigen gemaakt kunnen worden; waar we door handelen met aandacht, respect en scheppende creativiteit bij de kinderen interesse wekken in de medemens en in de wereld.

Leefomgeving
Respect voor de omgeving spreekt uit veel wat we doen en vormgeven.
We onderhouden samen huis en tuin, vegen de vloer of de stoep, zemen de ramen, harken bladeren, verpotten een plant, snoeien een struik, zaaien in het voorjaar, oogsten wat de natuur ons schenkt. We bewonderen de gang door het jaar heen en verwonderen ons over alles wat leeft en beweegt. Behalve buiten in de natuur doen we dit ook op de kijktafel binnen, waar we leren met onze ogen te kijken, met de handjes op de rug…
Speelgoed en boekjes repareren we, soms geven we hout een nieuw laagje olie want we willen respectvol met onze spullen omgaan. Als het echt niet meer anders kan, dan gaat het speelgoed weg en kunnen we bedanken voor alle uren speelplezier…!

Gewoonten en regels
Een waarde uit zich ook bij ons door eerst liedje te zingen voor we de broodmaaltijd eten, waarbij we in dankbaarheid aarde, zon en regen gedenken, en ook de kleinsten leren even te wachten. We gaan pas van tafel als we weer een dankliedje hebben gezongen over ons volle buikje.
Verder hebben we natuurlijk de essentiële goede gewoontes als handjes wassen op de geijkte momenten, en dan vaak met een liedje erbij..
Ook ruimen we na het spelen gezamenlijk op; als we dat al kunnen worden jasje en schoenen opgeruimd na binnenkomst; we gooien binnen met zachte ballen, dus niet met ander speelgoed, enzovoort. Zo zijn er door de dag heen vele gewoontes en huisregels, ze vormen de basis van de stroom die ons door de dag voert.

Stimuleren en positief bevestigen
In Thuishuys Natuurlijk willen we met respect omgaan met het eigene wat zich in een kind wil ontwikkelen. Opvoeding vanuit dit respect vraagt een open en beweeglijke houding, zo vrij mogelijk van vastgeroeste ideeën over ‘hoe het moet’. Deze houding leidt tot een opvoeding, die het kind voornamelijk uitdagingen en kansen biedt, mits er duidelijke structuren en grenzen zijn. De leidsters willen de kinderen bezien met een bevestigende, niet veroordelende blik en vinden het belangrijk de kinderen positief te benaderen.
Negatief gedrag wordt niet als zodanig gezien, al kan het wel ongewenst zijn, maar hoeft niet bestraft te worden; kinderen zijn de wereld immers nog aan het ontdekken. Wel tonen de leidsters dat we gewend zijn bepaalde dingen zo te doen, dat het voor iedereen prettiger is, en dat we dat ook willen zien. Bij kleinere kinderen is het vaak voldoende ze met een liedje of iets dergelijks af te leiden, bij oudere kinderen probeert de leidster de consequentie van het getoonde gedrag te laten zien en voelen. Er is echter een duidelijke grens, die ontstaat als de veiligheid van het kind zelf of die van een ander kind in het geding is. Ook is er geen twijfel over het feit dat de leidster voortdurend de regie heeft over wat er gebeurt.

Grenzen bij fysiek contact
Wat dit betreft volgen we wat algemeen aanvaard is bij kleine kinderen. Kinderen zoeken onze lichamelijke nabijheid, wij geven die ook wanneer het mogelijk is. Zo ook de kinderen onderling. Het is heel belangrijk voor kinderen om leren waar te nemen wanneer een kind iets niet fijn vindt, dat kan ook zijn als het geen pijn doet. Als het kindje klein is: 'kijk maar naar zijn gezichtje'. De autonomie van ieder kind staat voorop, en zoals hierboven gezegd: de leidster heeft altijd de regie. Soms kleden kinderen zich in het spel helemaal uit. Dat vinden we meestal niet goed, dat is thuis misschien beter op z'n plaats. Kinderen vinden het ook heel interessant om te kijken hoe een ander kind een schone luier krijgt, dit kan alleen als het kindje dat verschoond wordt het goed vindt; bij een driejarige is dit niet altijd meer het geval.

Het is in Thuishuys niet altijd mogelijk omdat het te zwaar kan zijn, maar als het kan is het voor een baby heerlijk om gedragen te worden in een draagdoek.

Literatuuropgave en verantwoording

Bij het vormen van onze visie, het schrijven van het pedagogisch beleidsplan en het werken met de kinderen zijn we onder andere geïnspireerd door de volgende literatuur en website:

Ontwikkelingsfasen van het kind –	Bernard Lievegoed
Caleidoscoop van een levende pedagogie –	Hanne Looij
Groeiwijzer van nul tot één jaar –	Paulien Bom en Machteld Huber
Groeiwijzer van één tot vier jaar –	Paulien Bom en Machteld Huber
Kinderspreekuur –	Wolfgang Goebel en Michaela Glockler
Regelmaat en inbakeren –	Ria Blom
De twaalf zintuigen, Poorten van de ziel –	Albert Soesman
De eerste zeven jaar, kinderfysiologie –	Edmond Schoorel
Het laatste kind in het bos -	Richard Louv
Digitale dementie –	Manfred Spitzer
Jagen, verzamelen, opvoeden -	Michaeleen Doucleff
www.fromwombtoworld-	Anna Verwaal
Een kind wil de was doen	Quirine Vervloet
Warmte	Edmond Schoorel
Over Gevoeligheid	Edmond Schoorel en Lonneke Winters
www.waldorfinspiration.com	Eveline Clignon